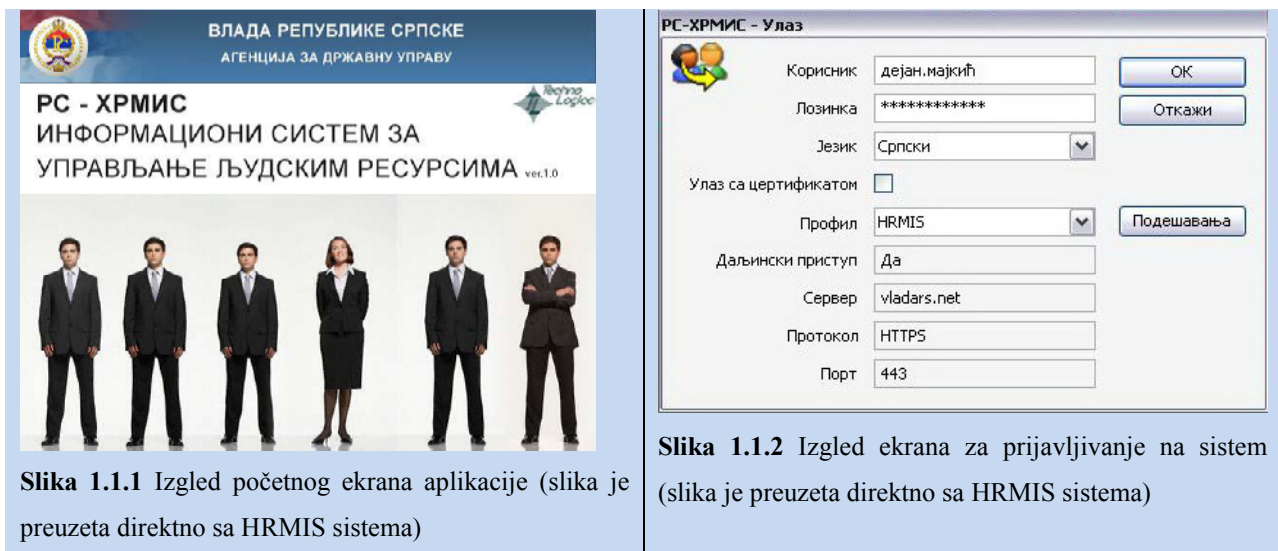

1. INFORMACIONI SISTEM ZA UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA U ORGANIMA UPRAVE REPUBLIKE SRPSKE

1.1. Uvod

Strategija reforme javne uprave BiH (Public Administration Reform - PAR), koju je 2006. godine usvojio Savjest Ministara, vlade oba entiteta i Brčko Distrikta, obuhvata Upravljanje ljudskim potencijalima kao jednu od šest glavnih područja reforme. Štaviše, prema dijelu Strategije koja se odnosi na upravljanje informacijama snažno se podstiče upotreba informacionih i komunikacionih tehnologija kako bi se uspostavili sveobuhvatni informacioni sistemi koji će omogućiti efikasniji i transparentniji rad javne uprave. U skladu sa Akcionim planom 1, kao pratećim dokumentom strategije, koji je usvojen zajedno sa Strategijom reforme javne uprave, Evropska komisija, krajem 2006 godine, inicira razvoj informacionog sistema za upravljanje ljudskim resursima. Projekat HRMIS (Human Resources Management Information System) ima za cilj razvoj informacionog sistema (softvera) za upravljanje ljudskim resursima koji bi koristili svi nivoi vlasti u BiH.

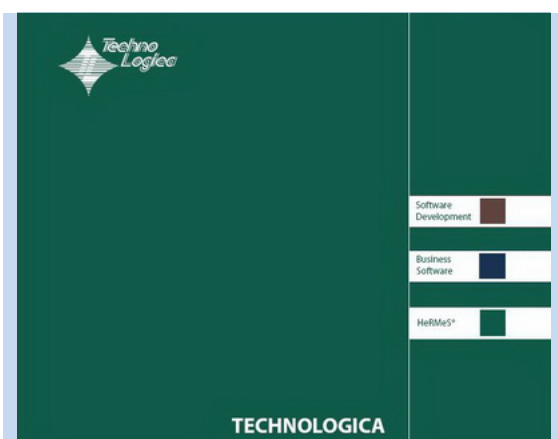

Projektну документацију финансирала је Европска комисија и заједно са представницима свих нивоа власти у БиХ учествовала на спецификацији пројектних захтева за нови информациони систем. Организује се низ састанака и радница са представницима органа управе из БиХ. У дефинисању ових захтева учествовали су представници органа управе свих нивоа власти у Босни и Херцеговини како би се осигурало да ће специфичне потребе svakog административног нивоа бити

zadovoljene uzimajući u obzir postojeće razlike u legislativi, jeziku, pismu itd. Iz Republike Srpske učestvovala je Agencija za Državnu upravu, predstavnici iz organa uprave te konsultanti Nacionalne škole za upravu iz Londona.

U martu 2007. godine završena je prva faza projekta, specifikacija projektnih zahtjeva. Za buduće korisnike to znači da će svi koristiti isti softver prilagođen njihovim zahtjevima i potrebama, ali i dalje ostaju četiri potpuno nezavisna informaciona sistema sa odvojenim bazama podataka (Državni nivo, Republika Srpska, Federacije BiH i Distrikt Brčko) kako je i predviđeno Strategijom reforme javne uprave.

Početkom 2008. godine otpočela je druga faza ovog projekta koja traje dvije godine. Na međunarodnom tenderu koji je raspisala Delegacija Evropske komisije, kao najpovoljniji ponuđač za razvoj softvera izabrana je firma Technologica iz Sofije - Bugarska, koja je ovakav sistem već implementirala u više zemalja i kompanija.

Slika 1.1.3 Logo kompanije Technologica iz Bugarske (slika je preuzeta iz kataloga Technologica)

Predstavnici firme Tehnologica iz Bugarske su u više navrata u Banja Luci i vodili razgovore sa predstavnicima Agencije i organa uprave RS kako bi se upoznali sa poslovnim procesima administracije u upravi RS (legislativa, procedure, dokumenti isl.), a sa ciljem da se ti procesi što kvalitetnije implementiraju u softverska rješenja budućeg informacionog sistema. Stručnjaci iz kadrovskih službi organa uprave RS upoznali su se sa mogućnostima budućeg sistema i i svojim učešćem u raspravi dali značajan doprinos u

zajedničkom pokušaju da se standardizuju forme i sadržaji određenih dokumenata koji se koriste u poslovnom procesu, kako bi se u budućem informacionom sistemu mogle formirati forme (templejti) za te dokumente koji se koriste u organima uprave.

Prva prezentacija razvojne verzije softvera je održana je 10 juna 2008. godine u Banja Luci, za sekretare ministarstava i rukovodioce kadrovskih službi iz organa uprave, kako bi se upoznali sa mogućnostima sistema i dali svoje i komentare koji bi bili korisni za dalji razvoj sistema.

Druga prezentacija, konačnog rješenja sistema je izvedena u oktobru 2008. godine u Banja Luci za korisnike iz Republike Srpske.

Uporedo sa razvojem softvera Agencija za državnu upravu RS je radila na specifikaciji opreme i sistemskog softvera za budući informacijski sistem.

Agencija se obratila Nacionalnoj školi za upravu iz Londona, koja je uz saglasnost ministarstva za razvoj (DIFID), pristala da finansira nabavku opreme za projekat HRMIS. U toku 2008 godine nabavljena je oprema. U januaru 2009 godine završena je instalacija opreme i sistemskog softvera u Server sali Vlade Republike Srpske.

Slika 1.1.4 Logo Nacionalne škole za upravu iz Velike Britanije i IBM Rack u kojem se nalazi HRMIS hardware (slika je preuzeta iz web sajta nationalschool.gov.uk)

Implementacija informacionog sistema HRMIS u Republici Srpskoj počela je 10 juna 2009. godine instalacijom aplikativnog softvera. Planirana obuka za 120 državnih službenika odvijala se u periodu od 31 avgusta do 6 oktobra. Obuka se odvijala u sali za obuke ADU RS, koja u tu svrhu opremila učionicu sa 12 računara. Obuka je organizovana u 10 grupa .

Ovaj sistem, za razliku od dosadašnje aplikacije, omogućuje kompletnu administraciju vezano za upravljanje ljudskim potencijalima. Svi dokumenti (različita rješenja, potvrde, uvjerenja, rješenja za godišnje odmore, putni nalog, sertifikati, obuke itd.) koji se odnose na zaposlene izrađuju se i čuvaju unutar sistema HRMIS, tako da ne postoji potreba za klasičnim ažuriranjem podataka kao do sada.

Garantni rok za sistem HRMIS traje do 1.7.2010.godine te eventualni nedostaci koji se uoče u procesu eksploatacije mogu biti otklonjeni u ovome roku. Nakon ovog perioda cijena se posebno utvrđuje.

1.2. SVRHA

HRMIS RS u potpunosti opisuje eksterno ponašanje Informacionog sistema za upravljanje ljudskim potencijalima (HRMIS), njegove funkcionalne zahtjeve ponašanja, nefunkcionalne zahtjeve, ograničenja u pogledu dizajniranja i druge neophodne faktore kako bi pružio kompletan i sveobuhvatan opis zahtjeva za programiranje software-a.

Funkcionalni zahtjevi su opisani u smislu takozvanih Slučajeva upotrebe. Svaki slučaj upotrebe opisuje interakciju korisnika (aktera) sa HRMIS-om kako bi se postigao specifičan cilj.

Jedan primjer opisa slučaja upotrebe je prikazan u Poglavlju 3.1.

Nefunkcionalni zahtjevi opisuju ograničenja u tome kako bi funkcionalni zahtjevi trebali biti zadovoljeni. Oni nisu dio specifikacija funkcionalnih zahtjeva. Ovi zahtjevi se odnose na:

- Funkcionalnost
- Lakoću korišćenja
- Pouzdanost
- Provedbu
- Mogućnost podrške

- Zahtjeve dizajna
- Zahtjeve implementacije
- Zahtjeve interfejsa
- Fizičke zahtjeve

Dopunske informacije definišu: skup koncepata koji se koriste u problematičnom domenu, odnose između koncepata, definicije podataka i poslovnih pravila. Ovaj skup pomaže programerima i budućim korisnicima HRMIS-a da bolje razumiju domenu problema, koncepte domena, važna pravila, odnose, itd. Neke od ovih informacija su prikazane u običnom tekstu (plain text) kao što je poslovno pravilo), dok su neke prikazane grafički, uz upotrebu UML-a (Unifikovani jezik za modeliranje).

Sljedeće dopunske informacije su dokumentovane u HRMIS Specifikaciji zahtjeva za softver (SRS):

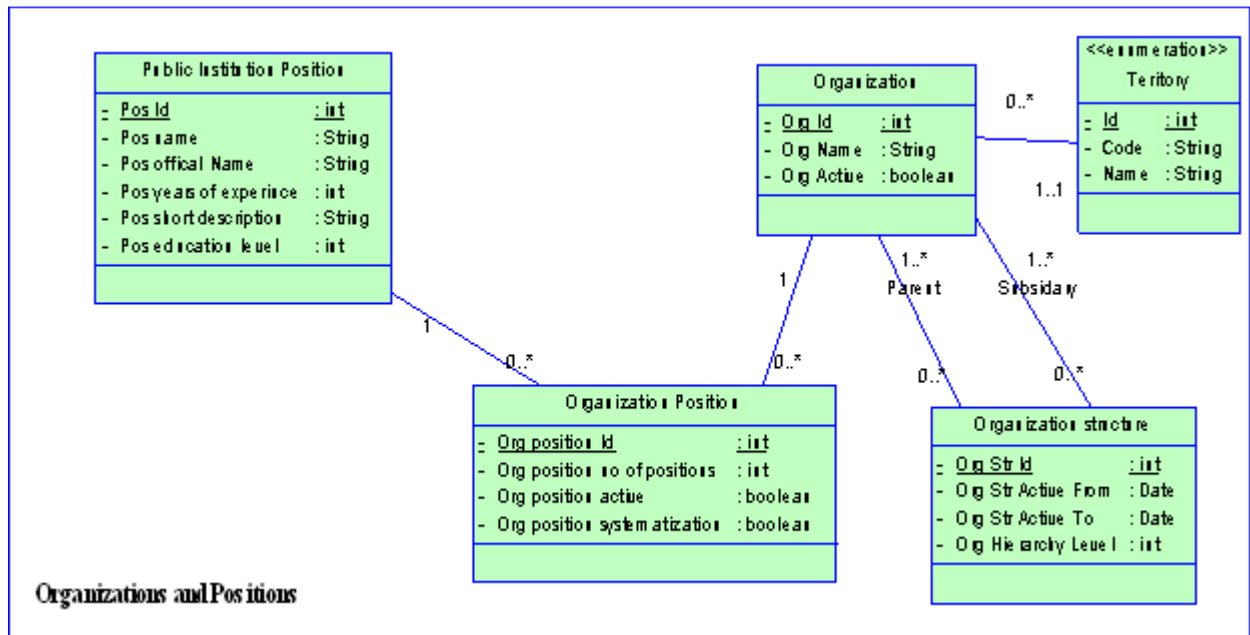
- 1) **Poslovna pravila** koja opisuju radnje, definicije i ograničenja primjenjiva na organizaciju u postizanju njezinih ciljeva.

Na primjer:

- a) Zaposlenik može imati tačno jednog rukovodioca,
 - b) JMB je 13-o cifreni broj, a zadnji, 13. broj je kontrolni, koji se izračunava pomoću modula 11 algoritma.
- 2) **Definicije podataka:** Tekst slučaja upotrebe sadrži podatke na nivou preciznosti 1 („nadimci“ podataka), tako da je tekst kraći i lakši za čitanje. Takođe, održavanje definicije podataka je puno lakše. Nivo preciznosti 2 (polja za podatke asocirana sa nadimcima) je prikazan u dijelu o definicijama podataka. Na primjer, slučaj upotrebe sadrži tekst: “HR administrator unosi *Podatke o organizaciji.*”, dok dio SRS-a koji se odnosi na definiciju podataka sadrži polja za podatke o organizaciji, kako slijedi:

Podaci o organizaciji:

- a) Id organizacije,
 - b) Naziv organizacije,
 - c) Registarski broj organizacije, itd.
- 3) **UML Konceptualni model domene** definiše preciznim jezikom skup koncepata koji se koriste u problematičnoj domeni (npr. Organizacija, Radno mjesto, Adresa, itd.). Model identifikuje entitete, njihove attribute, i njihove odnose unutar domene. Sposobnost vizuelizovanja ovih koncepata može pomoći timu programera i korisnicima da se slože oko definicije ovih koncepata. Ispod teksta se nalazi primjer Konceptualnog modela domene.

Dijagram 1.2.1 Primjer Konceptualnog modela domene za Organizacije i pozicije u upravi (slika je preuzeta iz dokumenta specifikacije zahtjeva za HRMIS)

1.3. Definicije, akronimi i skraćenice

SKRAĆENICA	PUNI NAZIV ILI TITULA
ADU	Agencija za državnu upravu
BD	Brčko Distrikt
BiH	Bosna i Hercegovina
CARDS	EU program podrške za obnovu, razvoj i stabilizaciju
CIPS	Sistem zaštite ličnih podataka građana
CMPS	Britanski koledž za državnu službu
CMS	Sistem za uređivanje sadržaja
DEI	Direkcija za Evropske integracije
DFID	Odjel za međunarodni razvoj
EC	Evropska komisija
EU	Evropska unija
ESS	Korišćenje od strane zaposlenika
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FURPS	Funkcionalnost, lakoća korišćenja, pouzdanost, provedba, podrška
HR	Ljudski potencijali
HRM	Upravljanje ljudskim potencijalima
HRIS	Software za informacije o ljudskim potencijalima
HRMIS	Informacijski sistem za upravljanje ljudskim potencijalima
ICT	Informaciono-komunikacione tehnologije
IT	Informacione tehnologije
LSTE	Domaći ekspert angažovan na kraći vremenski period
MF	Ministarstvo finansija
MFT	Ministarstvo finansija i trezora BiH
MO	Ministarstvo odbrane
MUP	Ministarstvo unutrašnjih poslova
MVP	Ministarstvo inostranih poslova
PAR	Reforma javne uprave (Public Administration Reform)
PI	Početni izvještaj
RS	Republika Srpska
SAA	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između EU i BiH

SIPA	Državna agencija za istrage i zaštitu
SuD	Sistem u razmatranju
SRS	Specifikacija zahtjeva za software
TNA	Analiza potreba za obukom
ToR	Opis projekta
UID	Jedinstveni identifikacioni broj
UML	Unifikovani jezik za modeliranje
UNDP	Razvojni program Ujedinjenih nacija
VM	Savjet Ministara
ZDL	Zakon o državnoj službi